

Куля І. Ф.

Міжрегиональна Академія Управління Персоналом Придунайська філія, Україна

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Нові ринкові структури (малі підприємства) істотно змінили економіку України, функціонування якої значною мірою спирається на малий бізнес, але потенціал малого бізнесу використовується не повністю: не за масштабами участі у вирішенні проблем української економіки, не по намічених цілей, не за функціями.

Сформульовано нові підходи до розвитку малого промислового підприємництва, в основі яких покладено кейнсіанська модель з використанням механізмів державної участі, що повинно викликати множинні мультиплікативні ефекти, основною ланкою яких є активізація споживчого попиту.

З аналізу світового досвіду зроблено висновок, що ринкова економіка по своїй природі соціальна, підтвердженням цьому є той факт, що перша промислова революція почалася в галузях виробляють блага задовольняють життєві потреби, індустріалізація народного господарства в західних країнах почалася з розвитком галузей легкої, а потім харчової промисловості, що працюють на споживчий ринок.

Стижке економічне зростання безпосередньо залежить від ефективності використання основних факторів виробництва - землі, праці, капіталу, а також підприємницької активності.

Розкриття підприємницького потенціалу, становлення і розвиток малого підприємництва набувають важливого значення оскільки є одним із джерел дохідної частини державного бюджету. Ця обставина принципово збільшила роль держави в економіці, висунула вимоги до змін в існуючій системі державної «підтримки» підприємницького сектора і, в той же час, визначення меж державного регулювання економіки.

У розвинених ринкових економіках місце і роль малого промислового підприємництва визначається його внесок у суспільне виробництво. Ефект розвитку малого бізнесу, як показує зарубіжний досвід, виявляється не тільки на мікроекономічному рівні (збільшення продажів і прибутку), але і в масштабних перетвореннях суспільства в цілому. Малий бізнес, в залежності від ступеня розвитку, стабілізує деякі сектора регіональних ринків, залучаючи в обіг місцеві сировинні ресурси, сприяючи розвитку малих міст і поселень.

Розвиток малого бізнесу (а, отже, і підприємницького потенціалу) вимагає: узгодження політики розвитку малого підприємництва з основними економічними і соціальними цілями держави;

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку
в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл - 2012

проведення сприятливої для малого бізнесу податкової політики; формування системи співробітництва великих і малих підприємств, для визначення та оптимізації внеску малого бізнесу в структуру виробництва регіону та ін.

За останні 15-20 років українськими вченими створено значний доробок з вивчення методів і напрямків формування та розвитку українського малого промислового підприємництва, різних аспектів його становлення та функціонування.

На регіональному рівні господарства структурні зміни проявляються в динаміці господарських зв'язків і відносин між елементами системи, у виникаючих диспропорціях, які неможливо витлумачити інакше, ніж відхилення від прийнятної системи відносин. Перехід від однієї структури господарства до іншої - дуже складний процес навіть в рамках однієї моделі відтворення, але він набагато складніше, коли здійснюється шляхом трансформації від «планово-збалансованої структури», побудованої на основі різних видів народногосподарських балансів, в структуру господарства ринкового типу, заснованої на рівновазі попиту і пропозиції. Важливим елементом у вирішенні структурної політики регіону є розробка структурно-інвестиційних пріоритетів. В даний час ні в регіонах, ні в країні в цілому не склалася ефективна структура економіки господарства.

Можна констатувати, що в Україні відсутня державна цілеспрямована та активна структурна політика оскільки численні постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України про невідкладність структурної перебудови мали швидше декларативний характер або заяви про наміри (Програми діяльності Уряду), оскільки не мали під собою ресурсів для їх реалізації і не знаходили відповідного відображення ні в бюджеті країни, ні в регіональних бюджетах. А це означає, що структурно-інституціональні перетворення, що відбулися в Україні орієнтувалися переважно на сигнали ринку і вони, в умовах відсутності державної структурної політики і контролю за недопущенням ринкових перекосів, носили як позитивний, так і негативний характер.

Аналіз світового досвіду підтверджує, що ринкова економіка за своєю природою соціальна, свідченням тому є той факт, що перша промислова революція почалася в галузях задовольняють життєві потреби, індустріалізація народного господарства в західних країнах почалася з розвитку галузей легкої, а потім і харчової промисловості працюють на споживчий ринок.

Процеси становлення і розвитку українського малих промислових підприємств характеризувалися істотною нерівномірністю і асинхронністю у порівнянні із загальними тенденціями розвитку малого бізнесу в цілому. Найбільш високі темпи зростання малого підприємництва (початковий етап реформ) відповідно до гранично низьких - практично нульових темпів зростання числа малих промислових підприємств, і навпаки, період стагнації загального зростання збігається з прискореним ростом числа малих промислових виробництв. Зниження темпів приросту малих підприємств було пов'язано зі скороченням обсягів виробництва в державному секторі економіки, що значно підірвало виробництво малих підприємств.

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку
в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл - 2012

Іншими факторами стали високі темпи зростання цін на енергоресурси, сировину при одночасному зниженні затребуваності продукції підприємницького сектора реальної економіки з боку державних структур.

У сучасній Україні в період формування і становлення ринкової економіки розвивається виробничий сектор малого підприємництва, особливо в мегаполісах і великих промислових регіонах. Це стійка тенденція, перш за все свідчить про те, що в реальному секторі економіки з'явилися нові якісні структурні зміни і такі передумови: виробничі функції малого бізнесу поступово поширюються на сферу підприємницької діяльності великого бізнесу великий бізнес все частіше звертає увагу на широкі потенційні можливості малих підприємств і прагне їх використовувати в своїх цілях, зокрема, для скорочення своїх виробничих витрат.

Аналіз досвіду розвитку ринкових країн свідчить, що в умовах депресивного стану економіки застосовувалася кейнсіанська модель, яка передбачає використання такого механізму, як збільшення державних витрат, що викликають численні мультиплікативні ефекти, невід'ємною ланкою яких була активізація попиту, в тому числі і споживчого. Фактором же стримує розвиток малого промислового підприємництва є обмежений попит населення за низьких доходів, а також тому, що він у значній частині орієнтований на імпортні товари.

Низький рівень доходів населення обумовлюють низький рівень споживання. У свою чергу низький рівень споживання обертається неефективним попитом, який визначає долю внутрішнього ринку і низькі темпи зростання інвестицій, а вони призводять до низької ефективності виробництва, низької прибутковості та низька стимулом до зростання виробництва, що і пояснює низький дохід. Саме в стратегічному плані розвиток малого промислового бізнесу в реальному секторі економіки повинна стати імпульсом до подолання замкнутого кола. Причому ставка на його стихійний розвиток під впливом тільки ринкових сил у цих умовах себе на виправдовує. Потрібна ініціатива держави, місцевих органів, система заходів щодо стимулювання його розвитку - прями і непрямі бюджетні субсидії, податкові пільги, консультативне обслуговування і таке інше.

Сучасні проблеми міжрегіональних взаємодій викликані до життя існуючими територіальними розбіжностями як в існуванні, так і в умовах залучення та використання в реальному секторі економіки окремих елементів продуктивних сил. Основу таких розбіжностей сформували і далі формують об'єктивні результати територіального та галузевого поділу праці, що виявляються в особливостях територіальної організації та ходу відтворювальних процесів. В таких умовах кожний регіон набуває саме таких характеристик, які в найбільшій мірі відповідають його можливостям, які проявляються в конкретних параметрах економічного розвитку. Саме параметри економічного розвитку визначають поява міжрегіональних відмінностей і приводять до закріплення економічних нерівномірностей між окремими регіонами.

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку
в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл - 2012

Нерівномірність економічного розвитку регіонів призводить до того, що одні з них стають лідерами, авангардом національної економіки, інші - перетворюються на ар'єргард, треті - переходять в депресивний стан (в аутсайдери). Таким чином, відбувається своєрідна їх стратифікація.

Зазначені процеси властиві практично всім індустріально розвиненим країнам, кожна з яких по своєму намагається вирішити проблему подолання розбіжностей в економічному розвитку регіонів. Одні країни цю проблему вирішують за допомогою механізму вирівнювання (з використанням між бюджетних трансфертів, які виділяються для покриття різниці у вартості соціальних послуг), інші - за допомогою механізму стимулювання економічної діяльності (із застосуванням дієвих пільг і преференції в спеціальних економічних зонах і на територіях пріоритетного розвитку, в полюсах зростання та ін)..

Механізм вирівнювання економічного розвитку регіонів передбачає перерозподіл вилучених фінансових ресурсів у сильних регіонів на користь слабких (примусове вилучення певної частини вже отриманих результатів), а механізм стимулювання - застосування різних методів (економічних, організаційних і правових) активізації господарської діяльності на будь-якій території, збільшення масштабів суспільного виробництва та підвищення можливих результатів його функціонування.

Сучасна практика вирішення проблеми подолання міжрегіональних відмінностей в економічному розвитку України відзначається непостійністю при використанні відповідних способів і методів. Проте домінуючою в останні роки стала практика між бюджетних трансфертів, яка, на жаль, не приносить бажаних результатів. У цих умовах актуалізується пошук більш досконалих способів вирішення цієї проблеми, одним з яких якраз і є стимулювання економічного розвитку регіонів.

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку
в умовах глобалізації: регіональний вектор», Ізмаїл - 2012

Литература

1. Варшавський, Олександр Євгенович. Етика, економіка та інновації / А. Є. Варшавський // Економіка і математичні методи. - 2012. - № 1. - С. 3-18. - (Теоретичні та методологічні проблеми). - Бібліографія: с. 18 (27 назв.).
2. Голубецкая, Наталя Петрівна. Методичні підходи до визначення пріоритетів інноваційної політики регіону / Наталя Петрівна Голубецкая // Економіка і управління. - 2011. - № 12. - С. 45-48. - (Модернізація економіки регіону). - Бібліографія: с. 48 (7 назв.)
3. Давлетбаева, Н. Б. Підприємництво як фактор інноваційного розвитку економіки / Н. Б. Давлетбаева, Л. І. Колесникова, Ж. А. Муратбекова // Проблеми економіки. - 2011. - № 6. - С. 67-68. - (Економіка та управління народним господарством).
4. Ємельянов, Юрій Станіславович. Типологізація інноваційної діяльності та оцінка інноваційної активності / Ю. С. Ємельянов // Економічні науки. - 2011. - № 9. - С. 41-46. - (Економіка та управління). - Бібліографія: с. 46 (7 назв.).
5. Жаров, Володимир Сергійович. Основи формування інноваційної регіональної політики / В. С. Жаров, М. В. Іванова // Регіональна економіка: теорія і практика. - 2012. - № 7. - С. 2-8. - (Інновації та інвестиції). - Бібліографія: с. 8 (21 назв.).